

Záradék:15.sz. ítélet a 19. és 21. sorszámú végzésekkel kijavítva.

Fővárosi Ítéltábla

mint másodfokú bíróság

1.Mf.31.113/2024/15.

A Fővárosi Ítéltábla, mint másodfokú bíróság az ügyvédi iroda1 (cím14.; ügyintéző: dr. Ikanov Gábor ügyvéd) által képviselt **Felperes1** (cím2) **felperesnek**, dr. Simoray Krisztina ügyvéd (alperesi képviselő címe által képviselt **beavatkozó1.** (cím16.) **beavatkozó** által támogatott, jogi képviselő kamarai jogtanácsos által képviselt **alperes1** (Cím1.) **alperes** ellen kártérítés iránt indított perében a Fővárosi Törvényszék 5.M.71.337/2020/116-I. számú ítélete ellen, az alperes 119. sorszámú, az alperesi beavatkozó 120. sorszámú fellebbezése, a felperes 1.Mf.31.113/2024/8. sorszámú csatlakozó fellebbezése folytán – tárgyaláson kívül – meghozta az alábbi

í t é l e t e t:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét, az eljárási illeték viselését és összegét nem érinti, a perköltségre vonatkozó rendelkezést megváltoztatja, és kötelezi az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek bruttó 5.222.986 (ötmillió-kétszázhuszonkétezer-kilencszáznyolcvanhat) forint elsőfokú perköltséget.

Kötelezi az alperest, hogy a Fővárosi Törvényszék Gazdasági Hivatalának külön felhívására fizessen meg 1.064.985 (egymillió-hatvannégyezer-kilencszáznyolcvanöt) forint szakértői díjat.

A másodfokú bíróság az elsőfokú ítéletet egyebekben helybenhagyja.

Kötelezi az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek bruttó 385.572 (háromszáznyolcvanötezer-ötszázhetvenkét) másodfokú perköltséget.

Kötelezi az alperest, hogy fizessen meg az esedékesség napjáig az államnak – az állami adó- és vámhatóság illetékbevételi számlájára – 281.113 (kétszáznyolcvanegyezer-száztizenhárom)

forint fellebbezési illetéket. Az illetékfizetési kötelezettség e határozat jogerőre emelkedését követő 60. napon válik esedékessé.

Az ítélet ellen további fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

Az elsőfokú bíróság által megállapított ítéleti tényállás

[1] A felperes 1990. március 5. napján létesített határozatlan idejű munkaviszonyt az alperessel autóbuszvezető munkakör betöltésére.

[2] A felperes 2017. április 5. napján a rábízott típus megnevezéssel típusú, rendszámú buszt vezette a menetrendszerinti útszakaszon. Az épületl érve egy piros lámpától elindulva azt tapasztalta, hogy a jármű a kormány jobbra tekerése ellenére is egyenesen haladt. Próbálta gyorsabban és erőteljesebben tekerni a kormányt, de a jármű haladási iránya ekkor sem változott. A futómű felől egyre erősebb zajt hallott, ezért felállt az ülésből, hogy nagyobb erőt tudjon kifejteni a kormánykerékre és egy esetleges balesetet elkerüljön. Mindeközben a féket is erősen taposta, de úgy érezte, hogy a rendszerben nincs levegő. A jármű végül nehezen, de kanyarodni kezdett, ekkor azonban visszazuhant a légrugós vezetőülésbe, amiből a teljes levegőrendszer eleresztette a nyomást, így a levegő hiánya miatt az ülés alsó holtpontjára csapódott az üléssel együtt. Ekkor erős, nyilalló fájdalom hasított a derekába.

[3] A felperes félrehúzódott a járművel és a diszpécsterszolgáltatnak bejelentette az esetet, akik vonalműszaki szolgálatot küldtek a járműhöz. A hiba feltárása során kiderült, hogy a teljes kormánymű-felfüggesztés kiszakadt a helyéről. A diszpécsterszolgálat küldött egy járművet, amivel a felperes folytatta a megkezdett műszakját, mert a derékfájása enyhült. A műszak végére azonban annyira felerősödött a fájdalom a hátában, hogy a munkaideje letelte után felkereste a kórházl Ambulanciáját, ahol megállapították a háti gerinc rándulását, zúzódását, elláttak, majd háziorvosához utalták, aki keresőképtelen állományba vette.

[4] Az alperes, mint társadalombiztosítási kifizetőhely 2017. május 2. napján kiállított határozatával elismerte a baleset üzemi jellegét. A határozat rögzítette, hogy a baleset egészségkárosító következménye: háti gerinc, ágyéki csigolya rándulása, húzódása.

[5] A felperes a 2017. április 5-én történt munkahelyi balesetben

· egyrészt a nyaki gerinc alsó szakasz (CV-VI) porckorongsérvének kiszakadását, hátsóhosszanti szalagjának szakadását, következményes ún. szegmentális instabilitását,

· másrészt az ágyéki gerinc szakaszon és a hátsó hosszanti szalag szakadását, következményes ún. szegmentális instabilitását szenvedte el.

[6] A nyaki és ágyéki szegmentális instabilitás következményeként pszichésen ún. krónikus (állandósult) fájdalom tünetegyüttes okozta szorongásos depressziós (szomatizációs zavar), fizikailag felső és alsó végtagi izomerőgyengülés, mozgásnehezítettség, érzékszavar maradványállapot jött létre.

[7] A hivatal2 2019. 04. 05. napján kelt szám2 számú szakvéleményében a felperes össz-szervezeti egészségkárosodásának mértékét 55%-ban állapította meg.

[8] A hivatal3 2019. 05. 22. napján kelt, szám3. számú határozatával a felperes baleseti járadékra jogosultságát megállapította mely szerint az egészségkárosodásának kiváltó oka a 2017. április 05. napi üzemi baleset volt.

[9] A felperes a munkahelyi baleset következtében mozgásképtelenné, mozgásában korlátozottá vált, a balesetből eredő egészségkárosodása 37 %-os mértékű. A felperes korábbi hobbijait már nem tudja folytatni, baráti társas kapcsolatai nagymértékben beszűkültek, krónikus fájdalomérzet gyötri, a háztartási, házkörüli munkát már nem tudja abban a mértékben ellátni, mint korábban, a felesége segítségére szorul, állapotának szinten tartása érdekében gyógyszerekre fordított kiadásai növekedtek és meghatározott időközönként gyógyfürdő, gyógymasszázs, gyógytorna javasolt számára, továbbá a közlekedési költségei is emelkedtek.

[10] A felperes a perbeli balesetével összefüggésben egészségének megóvása, illetve egészségi állapotának további romlásának a megakadályozása végett a relatív sürgősnek minősülő két műtéti beavatkozást magánúton, saját költségén vette igénybe, tekintettel arra, hogy az állami egészségügyben várólistára került volna és a műtét elvégzését hosszú hónapokkal, akár 1 évvel később tudták volna csak elvégezni. A 2017. május 5-i műtét során a felperes gerincének nyaki részét, míg a 2017. augusztus 25-i műtét alkalmával a felperes gerincének ágyéki részét műtötték. A két műtét költsége 900.000 Ft-ot tett ki.

[11] A hivatal1 a 2017. 10. 04. napján kelt szám1. számú határozatával megállapította, hogy a felperes mozgássérült parkolási kártyára jogosult. A határozat alapjául szolgáló szakvélemény megállapítása szerint a felperes közlekedőképessége „súlyosan akadályozott (súlyosan mozgáskorlátozott) mivel a 102/2011. (VI.29.) Korm.rend. 8/A.§ (2) bekezdés a) pontja szerinti egészségkárosodása a 40%-ot eléri, és FNO minősítése alapján közlekedő képessége legalább súlyosan nehezített, és ez az állapota várhatóan legalább 3 évig fennáll”.

Kereset

[12] A felperes a 2017. április 5. napján bekövetkezett munkahelyi baleset folytán elszenvedett sérüléseivel összefüggésben az alábbi kártérítési keresetet terjesztette elő:

[13] Kérte az alperes kötelezését

[14] 1) sérelemdíj címén 8.000.000 forint és ezen összeg után kamat,

[15] 2) vagyoni kártérítés körében mindösszesen 26.861.774 forint, mely összegből

a) gondozási többletköltség címén 5.543.612 forint és 2020. 08. 18. napjától számított kamat,

b) gyógyszer és vitamin többletköltség címén 465.000forint és 2020. 08. 18. napjától számított kamat,

c) háztartási és házkörüli kisegítés többletköltség címén 5.162.452 forint és 2020. 08. 18. napjától számított kamat,

d) közlekedési és kísérő többletköltség címén 930.000 forint és 2020. 08. 18. napjától számított kamat,

e) keresetveszteség címén bruttó 11.433.970 forint és 2021. 08. 18. napjától számított kamat,

f) orvosi kezelés többletköltség címén 900.000 forint és 2017. 06. 30. napjától számított kamat,

g) rehabilitációs többletköltség címén 2.426.740 forint és 2020. 08. 18. napjától számított

kamat.

3)Költségpótló kártérítési járadékok körében

a) gondozási többletköltség címén 2024. 01. 01. napjától véghatáridő nélkül havi 92.240 forint,

b) gyógyszer és vitamin többletköltség címén 2024. 01. 01. napjától véghatáridő nélkül havi 5000 forint,

c) háztartási és házkörüli kisegítő többletköltség címén 2024. 01. 01. napjától véghatáridő nélkül havi 92.240 forint,

d) közlekedési és kísérő többletköltség címén 2024. 01. 01. napjától véghatáridő nélkül havi 10.000 forint,

e) rehabilitációs többletköltség címén 2024. 01. 01. napjától véghatáridő nélkül havi 30.000 forint,

f) jövedelempótló kártérítési járadék körében pedig 2024. 01. 01. napjától véghatáridő nélkül havi bruttó 281.192 forint megfizetésére kérte kötelezni az alperest, valamint perköltségben való marasztalását is kérte.

[16] A sérelemdíj körében arra hivatkozott, hogy a balesetet követően a magatehetetlenség jelentős mértékben megviselte, mivel a balesetet megelőzően aktív életet élt. Szerette a szakmáját, egész karrierjét az alperes alkalmazásában töltötte el buszsofőrként, feltett szándéka volt, hogy innen megy majd nyugdíjba. Anyagi problémái nem voltak, feleségével színházba és moziba is eljártak, barátaikkal is gyakran és szívesen töltöttek időt. Jelenleg is nagyfokú mozgásbeszűküléssel küzd és mindennapos fájdalmak keserítik életvitelét is. Nehézkes számára már csak a járás is, az aktív kikapcsolódás egy életre lehetetlenné vált. A fenti körülmények rendkívül megviselik, a mai napig nem dolgozta fel a baleset következményeit. Aktív emberből kiszolgáltatott és sérült emberré vált, másokra szorul a mindennapokban. A baleset nemcsak fizikailag és mentálisan, hanem anyagilag is tönkretette. Képzett sofőrként dolgozott az alperesnél, ahol megbecsülték, ugyanakkor a baleset megfosztotta szeretett szakmájától, az alperes egészségügyi alkalmatlansága miatt bocsátotta el, hivatásos jogosítványát bevonták. Rokkantsnyugdíjba kényszerült, emiatt egzisztenciálisan is ellehetetlenült, felesége nélkül önmagát sem tudná fenntartani.

[17] Vitatta, hogy kárenyhítési kötelezettségét megszegte volna. A baleset bekövetkezte után aznap, késő estig csak enyhe fájdalmat érzett, kisebb sérülésre, izomhúzódásra gyanakodott és nem okozott számára különösebb erőfeszítést a műszak befejezése. Csak munkaidejének végéhez közeledve, éjfél körül kezdett erősebb fájdalmat és zibbadást érezni, melyre tekintettel még aznap éjjel felkereste a kórházl ügyeletét. Ennek alapján maximálisan eleget tett kárenyhítési kötelezettségének, hiszen fájdalmai fokozódása után haladéktalanul orvoshoz fordult, nem várt másnap reggelig, továbbá arra sem várt, hogy fájdalmai esetlegesen enyhüljenek. Állítását igazolja az ambuláns lap is, mely szerint 2017. április 6. napján hajnali 1 óra 49 perckor fordult orvoshoz.

Ellenkérelmek

[18] Az alperes az üzemi baleset tényét nem vitatta, azonban a 8.000.000 forint összegű sérelemdíjat eltúlzottnak találta. Álláspontja szerint, a felperes nem tett eleget kárenyhítési kötelezettségének, nem úgy járt el, ahogy az adott helyzetben elvárható, tekintettel arra, hogy nem fejezte be a munkavégzést azonnal, amint a balesete és a sérülés bekövetkezett. A felperes akkor járt volna el a kárenyhítési kötelezettségének megfelelően, ha a munkavégzést megszünteti, leváltását kéri és haladéktalanul orvosi ellátást kér. Az alperes vitatta a felperes további kereseti kérelmeinek a jogalapját és az összecszerúságát is.

[19] A beavatkozó ellenkérelmében az alperessel egyetértésben a felperes kereseti kérelmének jogalapját és összecszerúságát is vitatta, az indokai megegyeztek az alperes ellenkérelmének indokaival.

Az elsőfokú bíróság határozata

[20] Az elsőfokú bíróság kötelezte az alperest, hogy fizessen meg a felperesnek sérelemdíj címén 8.000.000 forintot és ezen összeg után 2017. április 5. napjáig a kifizetés napjáig késedelmi kamatot, gondozási többletköltség címén 2.771.806 forintot, ezen összeg után kamatot, 2024. január 1. napjától véghatáridő nélkül – gondozási többletköltség címén - havonta 46.020 forintot, gyógyszer- és vitamin többletköltség címén 423.000 forintot és ezen összeg kamatot, valamint 2024. január 1. napjától véghatáridő nélkül gyógyszer- és vitamin többletköltség címén havonta 5.000 forint járadékot, háztartási és házkörüli kisegítő többletköltség címén 1.290.613forintot és ezen összeg után kamatot, valamint 2024. január 1. napjától véghatáridő nélkül háztartási és házkörüli kisegítő többletköltség címén havonta 23.010 forintot, közlekedési és kísérő többletköltség címén 810.000 forintot, ezen összeg után kamatot és 2024. január 1. napjától véghatáridő nélkül közlekedési és kísérő többletköltsége címén havonta 10.000 forintot, keresetveszteség címén 11.433.970 forintot, ezen összeg után kamatot, valamint 2024. január 1. napjától véghatáridő nélkül jövedelempótló járadék címén havonta bruttó 281.192forintot, orvosi kezelés többletköltség címén 900.000 forintot, ezen összeg után kamatot, rehabilitációs többletköltség címén 297.990forintot, ezen összeg kamatot, valamint 2024. január 1. napjától véghatáridő nélkül rehabilitációs többletköltség címén 6 havonta 20.000 forintjáradékot.

[21] A bíróság ezt meghaladóan a keresetet elutasította.

[22] Kötelezte az alperest, hogy fizessen meg a felperesnek ügyvédi munkadíjból álló perköltség címén bruttó 3.900.000 forintot.

[23] Kötelezte az alperest, hogy fizessen meg 1.383.098 forint szakértői díjat és 1.500.000 forint eljárási illetéket.

[24] Az elsőfokú bíróság elsődlegesen azt vizsgálta, hogy a felperes a kárenyhítési kötelezettségének eleget tett-e. A bíróság értékelte a perben kirendelt szakértő azon megállapítását, hogy a felperes laikusként nem tudta és nem is tudhatta felmérni a balesetének súlyosságát, lehetséges szövődményeit, valamint az azonnali elsődleges orvosi beavatkozás elmaradásának következményeit. A felperestől nem volt elvárható, hogy a munkahelyi baleset bekövetkezte után jelentkező erős fájdalom csillapodását követően gyanakodni kezdjen arra, hogy a tompa fájdalomérzet ellenére orvosi segítséget szükséges igénybe vennie.

[25] Az elsőfokú bíróság nem állapította meg a felperes kárenyhítési kötelezettségének megsértését sem a pszichés problémáival kapcsolatban. szakértő5 igazságügyi szakértő meghallgatása során úgy nyilatkozott, hogy a felperes esetében alexitímiáról van szó, tehát nem tartja magát pszichésen betegnek, holott mégis annak minősül. Ehelyett a felperes a testi betegsége, a szomatikus tünetekre koncentrál. A bíróság számára az a következtetés volt levonható, hogy a felperes pszichés betegsége abban foglalható össze, hogy nem ismeri fel

betegségének pszichés jellegét, eredetét, éppen ezért nem róható az a terhére, hogy nem keresett fel a szakorvost tüneteinek enyhítésére.

[26] Az elsőfokú bíróság ezt követően vizsgálta a kármegosztást. Az alperes és a beavatkozó is hivatkozott arra, hogy a felperesnek a perbeli balesetet megelőzően, attól függetlenül fennálló, egészségkárosodást is okozó sérüléseire, maradványtüneteire figyelemmel a munkáltató kártérítési felelőssége csak a kár részére áll fenn.

[27] A felperes orvosszakértői vizsgálata során elmondta, hogy a balesetet megelőzően a gerincét kétszer is megműtötték, de mivel folyamatosan járt úszni, nappali kórházba, a alperes 1 éves szinten felülvizsgálták, soha, semmilyen problémája nem volt. Az igazságügyi orvosszakértő szakvéleményében rögzítette, hogy a 2003. február 13-án LV-SI microdissectomia I.s. állt fenn. A műtétet követően panaszai átmenetileg enyhültek, munkájához visszatért. A 2005. december 21-én LV-SI segmentumban bal oldali microdissectomia, a műtétet követően panaszai sokat enyhültek, ismételten visszatért munkájához.

[28] A szakvélemény megállapítása szerint a felperesnél a 2017. április 5-én történt munkahelyi balesetet megelőzően

- korábbi sérülésekből eredően bal térd tájéki és nyak-törzstájéki mozgásszervi részegészség károsodás;

- természetes okú (ún. sorsszerű) kórállapotokból eredően

a) nyaki és ágyéki gerinc degeneratív (kopásos-elfajulásos) elváltozás, és az ágyéki gerinc műtétek után visszamaradt hegesegek okozta mozgásszervi részegészség károsodás;

b) prosztatata (dűlmirigy) utáni onkológiai rész-egészségkárosodás;

- korábbi sérülésekből eredően és természetes okú (ún. sorsszerű) kórállapotokból eredően.

[29] Ezen részegészség károsodások miatt felperes a munkavégző-képességét nem veszítette el, amit a munkáltató által végzett időszakos foglalkozás-egészségügyi alkalmassági vizsgálatok "Alkalmas" minősítése egyértelműen alátámaszt.

[30] A szakértő a véleményében a felperes össz-szervezeti egészségkárosodását (ÖEK) 55%-ban, egészségi állapotát (EÁ) 45%-ban véleményezte. Az össz-szervezeti egészségkárosodás döntően mozgásszervi eredetű részegészség károsodás (50%) és kisebb mértékben pszichés eredetű rész-egészségkárosodás (10%).

[31] A szakvélemény megállapítása szerint „mindkét rész-egészségkárosodáson belül a korábbi károsodáson belül a korábbi sérülésekből eredő és természetes okú (ún. sorsszerű) kórállapotokból eredő okokra visszavezethető egészségkárosodás és a perbeli balesetből eredő

rész-egészségkárosodás 1/3-2/3 arányban bontható meg szakértői szempontból, ami a 7/2012. (II. 14.) NEFMI rendelet elveinek figyelembevételével, 37%-nak adódik, vagyis a felperes balesetből adódó egészségkárosodása (BMKCS) túlnyomórészt a perbeli balesettel okozati összefüggésben állapítható meg.”

[32] A szakértő nyilatkozata szerint természettudományos módszerrel nem állapítható meg, azonban a valószínűség magas fokaként állítható, hogy az össz-szervezeti egészségkárosodás 1/3-a a perbeli balesetet megelőzően kialakult sorsszerű megbetegedések következménye, míg 2/3-a a perbeli balesetből származó egészségkárosodás következménye.

[33] Az elsőfokú bíróság megállapította, hogy a felperes 2017. április 5-én bekövetkezett balesetét megelőzően sem volt teljesen egészséges, hiszen mozgásszervi megbetegedése volt, ugyanakkor az évenkénti foglalkozás-egészségügyi vizsgálatokon rendre alkalmas minősítést kapott. A felperes a perbeli baleset következtében vált folyamatosan munkaképtelenné, szakmáját jelenleg és a jövőben folytatni nem tudja. A szakértői vélemény tartalmazta azt is, hogy a felperes jelen állapotában más szakma elsajátítására nem képes, állandósult fájdalmai oly mértékben korlátozzák testileg és pszichésen, hogy nem rehabilitálható, ezáltal nincs olyan munkakör, amelyet jelen állapotában nehézségek nélkül el tudna látni.

[34] Az elsőfokú bíróság megállapította, hogy a felperesnek ugyan volt mozgásszervi és egyéb jellegű károsodása a perbeli balesetet megelőzően is, azonban a munkakörét el tudta látni, az állapota a munkavégzését nem befolyásolta. A 2017. április 05. napján bekövetkezett perbeli baleset volt az okozója annak, hogy a felperes munkaköre betöltésére alkalmatlanná vált, ennél fogva az alperes kárfelelőssége a keresetveszteség, jövedelempótló járadék címén előterjesztett igények vonatkozásában teljes körű, nincs helye kárviselési arány megállapításának. Ezt az értelmezést támasztja alá az 1/2018. (VI. 25.) KMK vélemény 4. pontja is, mely szerint, ha a munkavállaló egészségi állapota, fogyatékosága, szervezetének valamely sajátossága vagy adottsága (a továbbiakban egészségi állapot) nem okozott jövedelemcsökkenést és a jövedelemcsökkenésben mutatkozó kár a munkaviszonyával összefüggésben következett be, a munkáltató a teljes kárért felel.

[35] Az elsőfokú bíróság figyelemmel arra, hogy a felperes élete a baleset következtében nehezült el, ezért az alperes nemcsak a keresetveszteség, jövedelempótló járadék címén előterjesztett követelést, hanem valamennyi kereseti kérelem kapcsán a teljes kárért felel.

Sérelemdíj

[36] Az elsőfokú bíróság álláspontja szerint a sérelemdíj iránti kereseti kérelem megalapozott.

[37] A szakvélemény szerint a felperes aktivitása jelentősen korlátozódott, korábban számtalan aktív szabadidős tevékenységet folytatott, melyekre már nem képes. Hosszabb ülő helyzetet igénylő tevékenységek is fájdalommal járnak, ezért például kulturális programokat – amelyeket korábban párjával együtt látogattak – már nem szerveznek. A fájdalmai,

csökkent teherbíró képessége miatt kiszolgáltatott, a felesége segítségére szorul, azokat a tevékenységeket, amelyek hagyományosan a férfi szerephez kapcsolódnak (például cipekedés) nem tudja ellátni. Az interperszonális kapcsolatai is leépültek, alvása zavart, folyamatos fájdalmai vannak. A felperes esetében a nyaki és lágyéki gerincsérülés nagy fájdalommal jár, emiatt nem tud dolgozni. A felperes a nyakán és a derekánál a csigolyák éppenhogy mozognak.

[38] A felesége, tanú2 is alátámasztotta a felperes előadását. Ezek szerint a felperes egészségi állapota a baleset után megváltozott, beszűkült a mozgása, nem tudnak moziba, színházba menni, a férje csak rátámaszkodva tud közlekedni. Kirándulni sem tudnak, csak rövidebb sétákat tudnak megtenni. A felperes a baleset után sokkal feszültebbé, ingerültebbé vált, azelőtt vidám ember volt. A felperes hivatásos jogosítványát is bevonták, amely nagyon rosszul érintette. A felperes barátja egyéb érdekelt2 is alátámasztotta a sérelemdíj iránti kereseti kérelemben foglaltakat.

[39] Az elsőfokú bíróság kiemelt jelentőséget tulajdonított annak, hogy a perbeli balesettel összefüggésben a felperes egészségi állapota nagymértékben megromlott, mozgáskorlátozottá vált, huzamosabb ideig ülni, illetve állni sem tud. A fentiek alapján az elsőfokú bíróság a felperes kereseti kérelmének a sérelemdíj körében teljeskörűen helyt adott.

Gondozási többletköltség, járadékigény

[40] Az elsőfokú bíróság gondozási többletköltség iránti igény elbírálása során a felperes feleségének tanúkénti meghallgatása során előadottakat és a szakértői véleményben foglaltakat vette alapul.

[41] A szakvélemény megállapítása szerint a felperes a balesetet követően 2017. december 21-ig teljes körű ápolásra, gondozásra szorult, ezt követően és jelenleg is és a jövőben is véghatáridő nélkül részleges ápolásra, gondozásra szorul, mely tevékenység teljes körű ápolás, gondozás vonatkozásában napi 4-8 órás időtartamot, a részleges ápolás, gondozás napi 2-4 órás időtartamot igényel.

[42] Az elsőfokú bíróság a felperes által előadott időtartamot eltúlzottnak tekintette, így a gondozási tevékenység napi időtartamát csak 50 %-ban állapította meg a felperes által előadottak szemben. A gondozási többletköltség meghatározása során a mindenkori óránkénti bruttó minimálbér összegével számolt a felperes, amely számítási módot a bíróság elfogadhatónak tartotta.

[43] A gondozási díj mértékét 2017. április 5-től 2017. december 21-ig terjedő időszakban napi 3 óra, míg a 2017. december 22-től 2023. december 31-ig terjedő időszakban napi 1 óra időtartamban állapította meg.

[44] A szakvélemény alapján a felperes a jövőben is gondozásra szorul, így megalapozott a járadék kapcsán előterjesztett igénye. Az elsőfokú bíróság azonban a felperes által

előterjesztett összegerszerűséget eltúlzottnak tartotta, a napi gondozás mértékét 1 órában határozta meg, és a követelt összeg helyett annak 50 %-át, azaz 46.020 forintot határozott meg havonta.

Gyógyszer- és vitamin többletköltség, járadékigény

[45] A felperes 2017. április 06. és 2018. április 05. közötti 12 hónapra, havi 10.000 forinttal számolva, mindösszesen 120.000 forint összegű igényt kívánt érvényesíteni. Számlával igazoltan 2017. április 20. és 2018. február 9. közötti időszakban 29.231 forint költsége merült fel, ami havi szinten 2435 forintos költséget jelent. Az elsőfokú bíróság elfogadta a felperes azon érvelését, hogy a rendelkezésre álló számlák nem minden költségét mutatják e körben. Az elsőfokú bíróság figyelembe vette, hogy az idő múlására tekintettel papír alapú számlák megfakulnak, olvashatatlaná válnak, amely nem értékelhető a felperes terhére.

[46] Az elsőfokú bíróság a kifejtettek szerint 2017. április 6. és 2018. április 5. közötti időszakra a havi 10.000 forint helyett havi 6.500 forintot tartott indokoltnak megállapítani. A gyógyszer vonatkozásában előterjesztett járadékigényt nem tartotta eltúlzottnak, így 5.000 forintban határozta meg.

Háztartási és házkörüli kisegítő többletköltség, járadékigény

[47] Az elsőfokú bíróság abból a feltevésből indult ki, hogy a felperes egy 30 m² -es lakásban lakik, amelynek takarítása, rendbetétele – a lakás méretéből adódóan - napi szinten több órát nem vehet igénybe. A baleset bekövetkezésétől a 2017. december 21-ig terjedő időszakban a háztartási tevékenységre, illetve a házkörüli teendők ellátására fordított idő napi szinten a 2 órát nem haladhatta meg. A bíróság a háztartási tevékenység alatt a mosást, mosogatást, porszívózást, felmosást, portörletést, vasalást, reggeli készítését, bevásárlást, míg a házkörüli teendők ellátása esetén, a budakeszi ingatlan körüli teendők elvégzését értette.

[48] A felperes a házastársával fele-fele arányban megosztotta a fenti teendőket, a balesetet megelőző napi 1 óra időtartamban végezte ezen munkálatokat, mely munkák elvégzése 2017. december 21-ig teljes mértékben a feleségére hárult, mivel eddig az időpontig teljeskörű gondozásra szorult. A felperes 2017. december 21. napját követően már csak részleges gondozásra szorult.

[49] Az elsőfokú bíróság eltúlzottnak találta a felperes által előterjesztett kisegítés mértékét. A bíróság a felperesi számítással szemben a napi kisegítés mértékét 2017. április 5. és 2017. december 21. közötti időszakra 1 órában, a 2017. december 22-től 2023. december 31-ig terjedő időszakban napi fél órában határozta meg.

[50] A napi kisegítés időtartama tehát csupán 25 %-a, a felperes által állított mennyiségnek. Ebből következően az elsőfokú bíróság a felperes által előterjesztett 5.162.542 forint 25 %-át, 1.290.613 forintot és kamatot határozott meg.

[51] A szakvélemény alapján a felperes a jövőben is háztartási kisegítésre szorul, így megalapozott a járadék iránt előterjesztett igénye. A bíróság a fentiekben részletezett okok alapján a napi kisegítés mértékét fél órában tartotta indokoltnak meghatározni, így annak havi összegét 23.010 forintban határozta meg.

Közlekedési és kísérő többletköltség

[52] Az elsőfokú bíróság a szakvélemény alapján megállapította, hogy a felperes számára a közlekedés nehézséget jelent, mivel egészségi állapota a baleset következtében romlott. A feleségének tanúvallomásából az állapítható meg, hogy korábban gyakran tömegközlekedési eszközt használt, a baleset után azonban a saját gépjármű használata vált szükségessé. Mindezek alapján az alperes az autóhasználat kapcsán felmerült többletköltség megtérítésére köteles. Idetartozik az a helyzet, amikor a felperes orvosi kezelés, bevásárlás, esetleg uszodába, gyógyfürdőbe eljutás céljából használja az autót.

[53] Az elsőfokú bíróság a felperes által benyújtott adatokból megállapította, hogy 2017. április 6-tól 2020. december 18-ig terjedő időszakra tartalmaz adatokat. A 2017. április 6-tól 2017. december 31-ig terjedő időszakra 61.948 forint, 2018. évre 136.413 forint, 2019. évre 136.574 forint, 2020. évre 140.125 forint közlekedési költség merült fel. Az elsőfokú bíróság 2017. április 6. és 2018. április közötti időszakra követelt havi 20.000 forint helyett, havi 10.000 forintot tartott indokoltnak megállapítani. Az összecszerülésben nem eltúlzott a 2024. január 1. napjától véghatáridő nélkül igényelt 10.000 forint, így a bíróság ezt az összeget megalapozottnak tartotta.

Keresetvesztés, jövedelempótló járadék

[54] Az elsőfokú bíróság visszautalt arra, hogy az alperest teljes kárfelelősség terheli, ezért a felperesi számításokat elfogadva, az alperest keresetvesztés címén 2019. március 01-től 2023. december 31-ig terjedő időre bruttó 11.433.970 forint és ezen összeg után kamat megfizetésére kötelezte. A felperes keresetvesztése 2024. január 01. napjától folyamatosan fennáll, így a bíróság a 2024. január 01. napjától véghatáridő nélkül havi bruttó 281.192 forint jövedelempótló járadék megfizetésére is kötelezte az alperest.

Orvosi kezelés többletköltség

[55] A bíróság a magánkórházban végzett sebészeti beavatkozások indokoltságának igazolása céljából tanúként hallgatta meg tanúlt, aki a felperes gyógykezelését ellátta. A tanú előadta, hogy relatív sürgős esetnek minősült a felperes, mivel konzervatív kezeléssel nem volt elvárható javulás az állapotában. Azért is volt relatív sürgős a műtét elvégzése, mert neurológiai tünetek is társultak a felperesnél a fájdalomérzet mellé. A gerincevelő, illetve a gerinc is nyomás alá került. A relatív sürgősség azt is jelenti, hogy a gerincbetegségben a beteg nem fog meghalni, de a műtét halogatása nem tesz jót neki és az egészségi állapota súlyosbodhat. Előfordulhat az is, hogy a folyamat már visszafordíthatatlanná válik. A tanú elmondta, hogy az állami egészségügyi szolgáltatás igénybevétele esetén a felperesnek 6-12 hónapot kellett volna várakoznia, amely alatt hosszabbodott volna a betegállománya és többet szenvedett volna. Amennyiben az állami kórházat veszi igénybe a felperes, akkor a fentiekben túlmenően nem lett volna olyan orvos, aki egynapos sebészet keretében elvégzi a műtétet és az eljárás is korszerűtlenebb, csavaros megoldással került volna elvégzésre. Amennyiben 6-12 hónapos késlekedés történt volna, akár bénultság is bekövetkezhetett volna, de állapota rosszabbodott volna.

[56] A fentiekre tekintettel az elsőfokú bíróság elfogadta, hogy a perbeli balesettel összefüggésben a két műtét elvégzése szükségessé vált. A felperes magán úton igénybe vett műtéti eljárásokkal nagy valószínűséggel, állapotának további romlását akadályozta meg, így a kárenyhítési kötelezettségét teljesítette. Nem várható el a felperestől olyan magatartás, hogy a munkáltatójának költségei csökkentése okán, a saját egészségét veszélyeztetve, hosszú időn keresztül várakozzon arra, hogy a műtétet majd a távoli jövőben az állami kórházban elvégzik.

A felperesnek elemi érdeke volt, hogy a fájdalmai mihamarabb csökkenjenek, az állapota ne romoljon tovább, így megalapozott a kórházi beavatkozással kapcsolatos 900.000 forintra előterjesztett kereseti igénye.

Rehabilitációs többletköltség, járadékigény

[57] Az elsőfokú bíróság a szakvéleményben foglaltakkal egyezően állapította meg, hogy a rehabilitációs többletköltség címén előterjesztett kereset vonatkozásában a 2017. április 5-től 2023. december 31-ig terjedő időszak vonatkozásában gyógytorna, gyógymasszázs, gyógyfürdő félévente történő igénybevétele megalapozott és elfogadható igény. A bíróság tehát a 7 évet átfogó időszakra a gyógytorna, gyógymasszázs, gyógyfürdő kezelések 14 alkalommal történő igénybevételét fogadta el rehabilitációs többletköltségként.

[58] Az elsőfokú bíróság az inflációs hatásokat is figyelembe véve a 2017., 2018., 2019. és 2020. évekre alkalmanként 16.000 forinttal számolta a gyógytorna, gyógymasszázs, gyógyfürdő kezelési díját és a belépési díjat. A 2021., 2022. és 2023. évekre a fenti költségek alkalmankénti összegét 20.000 forintban határozta meg. Így mindösszesen 248.000 forintban határozta meg ezen kereseti kérelmet.

[59] A felperes 49.990 forint összegben masszírozó párnát vásárolt, mely használata indokolt volt, így megalapozott igény volt a felperes részéről. A bíróság ezért mindösszesen

rehabilitációs költség címén 297.990 forint megfizetésére kötelezte a bíróság az alperest. A szakvélemény alapján a felperes számára orvosilag indokolt a jövőre nézve is gyógytorna, gyögmasszázs, gyógyfürdő kezelések félévente történő igénybevétele, így a jogalap körében megalapozott a járadékigény. A bíróság úgy rendelkezett, hogy véghatáridő nélkül félévente 20.000 forint összegű rehabilitációs többletköltség iránti járadékra jogosult a felperes.

[60] Az elsőfokú bíróság a pertárgy értékét 40.989.758 forintban határozta meg. A felperes által követelt 40.629.758 forintból 31.000.803 forintot ítelt meg.

[61] Az elsőfokú bíróság a perköltség meghatározása során a Polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 83.§ (3) bekezdését alkalmazta, mely szerint, ha a per kártérítés vagy egyéb olyan követelés iránt folyik, amelynek összegszerű megítélése bírói mérlegeléstől függ, és a bíróság a követelt összegnél kevesebbet ítelt ugyan meg, de a követelt összeg nem tekinthető nyilvánvalóan eltúlzottnak, a bíróságot mérlegelési jog illeti meg.

[62] A bíróság álláspontja szerint a felperes által követelt összeg nyilvánvalóan túlzottnak nem tekinthető, így teljes mértékben pernyertesnek tekintendő annak ellenére is, hogy a bíróság döntése szerint keresetének csak egy része volt alapos.

[63] A felperes a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 2. § (1) bekezdése alapján az ügyvédi megbízási szerződésben kikötött munkadíjat kérte megállapítani. A megbízási szerződés szerint a jogi képviselő munkadíja óránként 30.000 forint + Áfa. Az óradíj számításának alapja a tárgyaláson történő tényleges jogi képviselő időtartama, beadvány szerkesztése és beadása esetén, oldalanként fél óra.

[64] A felperes csatolta a perköltség számításához szükséges formanyomtatványt, amelyben a 2023. december 15. napjáig felmerült ügyvédi munkadíj összegét 167 munkaóra alapulvételével bruttó 6.362.700 forintban, míg a közjegyzői eljárásban beszerzett szakértői és közjegyzői díjat 230.712 forintban határozta meg, további beadványok kapcsán 3 x 30.000 forintot terjesztett elő, azaz mindösszesen 6.452.700 forintban kérte megállapítani az ügyvédi munkadíjat

[65] Az elsőfokú bíróság az óránként 30.000 forint + Áfa összegben meghatározott ügyvédi munkadíjat nem tartotta eltúlzottnak, ugyanakkor az okirat szerkesztésre elszámolt 62 órát, továbbá a 8. pontjában konzultációra számolt 48 órát eltúlzottnak találta. Az iratanyag valóban terjedelmesnek számít, azonban az okratszerkesztés kapcsán hangsúlyozta, hogy a felperes több esetben is a bíróság felhívása nyomán rendszerezte, sorszámozta a már becsatolt költség számlákat, illetve ahhoz kimutatásokat készített. Ezért a bíróság az okiratok szerkesztésének időtartamát 62 óra helyett 25 órában határozta meg.

[66] A konzultációs 48 órás időtartam is eltúlzott, mert a bíróság álláspontja szerint az eljárás jellegére, bonyolultságára figyelemmel 18 óra konzultációs időtartam elégséges volt.

[67] Mindezek alapján az elsőfokú bíróság költségjegyzék 7. pontjában feltüntetett bruttó 2.362.200 forint összegű ügyvédi munkadíjat bruttó 952.500 forintra (bruttó 38.100 forint

óradíj x 25 óra = bruttó 952.500 forint), a költségjegyzék 8. pontjában feltüntetett bruttó 1.828.800 forint ügyvédi munkadíjat bruttó 685.800 forintra (bruttó 38.100 forint óradíj x 18 óra = bruttó 685.800 forint) mérsékelte, mert álláspontja szerint a fenti összegek állnak arányban a ténylegesen elvégzett ügyvédi tevékenységgel.

[68] A fent kifejtett érvelésre tekintettel a bíróság az alperest a felperes bruttó 3.900.000 forint ügyvédi munkadíjból álló perköltségének megtérítésére kötelezte (6.452.700 forint - 2.362.200 forint - 1.828.800 forint + 952.500 forint + 685.800 forint = 3.900.000 forint).

[69] A bíróság elutasította a 230.712 forint szakértői és közjegyzői díj megfizetésére irányuló felperesi kérelmet, figyelemmel arra, hogy a szakvéleményt a bizonyítékok köréből kizárta, a kizárás nem az alperes hibájából következett be, következésképpen a fenti költség megtérítésére az alperes nem kötelezhető.

Fellebbezések

[70] Az ítélet ellen az alperes és a beavatkozó terjesztett elő fellebbezést.

[71] Az alperes a fellebbezésében kérte az elsőfokú ítélet megváltoztatását akként, hogy az alperes számára kedvezőtlenebb 1/3 – 2/3 kárviselési arányt alkalmazva, a másodfokú bíróság

- a gondozási többletköltség jogcímén megítélt 2.771.806 forintot, 1.847.871 forintra és kamataira, illetve a 2024. január 1. napjától véghatáridő nélkül megítélt havi 46.020 forint járadékot 30.680 forintra szállítsa le, a keresetet ezt meghaladóan utasítsa el,

- a gyógyszer- és vitamin többletköltség jogcímén megítélt 423.000 forintot, 282.000 forint és kamataira, illetve a 2024. január 1. napjától véghatáridő nélkül megítélt havi 5.000 forintot, 3.333 forintra szállítsa le, ezt meghaladóan a keresetet utasítsa el,

- a háztartási és házkörüli kisegítő többletköltsége jogcímén megítélt 1.290.613 forintot, 860.409 forintra és kamataira, illetve a 2024. január 1. napjától megítélt 23.010 forint járadékot havi 15.340 forintra szállítsa le, ezt meghaladóan a keresetet utasítsa el,

- a közlekedési és kísérő többletköltsége jogcímén megítélt 810.000 forintot, 540.000 forintra és kamataira, illetve a 2024. január 1. napjától megítélt havi 10.000 forint járadékot havi 6.667 forintra szállítsa le, ezt meghaladóan a keresetet utasítsa el,

- az orvosi kezelés költsége címén megítélt 900.000 forintot szállítsa le 600.000 forintra és kamataira, ezt meghaladóan a keresetet utasítsa el,

- a rehabilitációs többletköltség címén megítélt 297.990 forintot, 198.660 forintra és kamataira, illetve a 2024. január 1. napjától havonta megítélt 20.000 forint járadékot 13.333 forintra szállítsa le, ezt meghaladóan a keresetet utasítsa el,
- a 8.000.000 forint sérelemdíjat szállítsa le 7.000.000 forintra és kamataira, ezt meghaladóan a kereset utasítsa el,
- az ügyvédi munkadíj összegét 3.900.000 forintról módosítsa 1.000.000 forintra, ezt meghaladóan a keresetet utasítsa el.
- Kérte továbbá meghatározott arány vonatkozásában a szakértői díjat és illetéket a tényleges pernyertesség alapján megállapítani.
- Kérte a felperes másodfokú perköltség megfizetésére kötelezését.

[72] Az alperes álláspontja szerint az elsőfokú bíróság a peradatokat, a rendelkezésre álló bizonyítékokat tévesen értékelte ezért megalapozatlan döntésre jutott. Az elsőfokú bíróság a Pp. 279. §-ába ütköző módon nem az eset körülményeinek megfelelően értékelte a bizonyítékokat, abból a szempontból, hogy elsődlegesen tévesen állapította meg az alperes felelősségének mértékét, illetve a pervesztesség-pernyertesség arányát, valamint a sérelemdíj összegszerűsége vonatkozásában is megalapozatlan döntésre jutott.

[73] A kárviselés arányának meghatározása kapcsán hivatkozott arra, hogy a szakértő korábbi sérülésekből eredő és természetes okú, ún. sorsszerű korállapotokból eredő okokra visszavezethető egészségkárosodás és a perbeli balesetből eredő rész-egészségkárosodás vonatkozásában 1/3 – 2/3 arányt határozott meg. Ennek kapcsán az alperes álláspontja szerint a – a sérelemdíj, valamint a jövedelemvesztésre alapított kárigények kivételével – a kármegosztást az egyes jogcímek tekintetében alkalmazni kell. E körben hivatkozott az 1/2018. (VI.25.) KMK vélemény I.3. pontjára, valamint a Kúria Mfv.10.065/2018/4., illetve az MK30. számú állásfoglalásra.

[74] Idézte a szakértő 2023. november 24-i személyes meghallgatása során előadottakat, miszerint az 1/3 – 2/3 arány a vagyoni kártértételek vonatkozásában alkalmazható. Az alperes álláspontja szerint teljes mértékben életszerűtlen abból kiindulni, hogy egy ember sorsszerű megbetegedéséből, illetve aktuális állapotából eredően semmilyen gyógyszer és gyógyhatású készítményt nem szed, így azt az ítéleti következtetést sem tartotta megalapozottnak, hogy a felperes a perbeli balesetet megelőzően semmilyen gyógyszert és vitamint nem szedett.

[75] A per folyamán az alperesi beavatkozóval egyezően jelezte, hogy a nevezett szakvélemény aggálytalanságához komoly kétség fér, ezen álláspontját továbbra is fenntartotta, azonban a fellebbezésben a szakvéleményben meghatározott 1/3 – 2/ arányszámmal kalkulált.

[76] A sérelemdíj vonatkozásában előadta, hogy kármegosztásnak nincs helye, azonban a sorsszerű megbetegedések, valamint azok következményei az összegszerűség kalkulációja

során mérlegelendő tényezők. Álláspontja szerint az összecszerűség megállapításakor azt is figyelembe kell venni, hogy a felperes a balesetet követően a munkavégzését nem szüntette be, ezáltal az állapotát tovább rontotta. Mérlegelendő szempont az is, hogy pszichés megbetegedése ellenére a felperes nem vett igénybe mentálhigiénés kezelést, vagyis a kárenyhítési kötelezettségének nem tett eleget, így a pszichés állapota romlásához saját maga is felróható módon hozzájárult. Megjegyezte, hogy a felperes maga nyilatkozta, hogy alkalmanként gyógyszerl tablettát szed, amelyből az alperes csak arra tudott következtetni, hogy a felperesnek a szakvéleményben foglaltakkal ellentétben mégis csak van betegségtudata.

[77] A sérelemdíjjal kapcsolatosan kiemelte, hogy a felperes nem vált munkaképtelenné, lenne olyan munkakör, amit egészségkárosodása mellett és figyelemmel betölthetne. A szakvélemény részben nem erre a megállapításra jutott, de ezzel nem tudott egyetérteni. Álláspontja szerint volt esélye annak, hogy a perbeli balesettől függetlenül a természetes kórokú megbetegedésekre tekintettel a keresőképtelen állapot a felperesnél a nyugdíj korhatár betöltése előtt megvalósuljon.

[78] A pervesztesség – pernyertesség arányával kapcsolatban rámutatott arra, hogy az ítélet alapján a felperes ténylegesen csak 77 %-ban lett pernyertes. Ennek ellenére az elsőfokú bíróság azt állapította meg, hogy a felperes teljes mértékben pernyertes, mely befolyással bírt az alperesre terhelt ügyvédi munkadíj, szakértői díj, valamint az illeték mértékére is. Ha az elsőfokú bíróság a tényleges pernyertesség – pervesztesség arányában számolt volna, abban az esetben az alperes a 6.783.098 forint helyett, csak 5.222.986 forint tekintetében lett volna marasztalható, mely különbség 1.560.112 forint.

[79] A fentiekre figyelemmel kérte, hogy a bíróság a pernyertesség – pervesztesség arányát a tényleges majdani számadatok megfelelően a Pp. 83.§ (2) bekezdése alapján állapítsa meg.

[80] Az alperes a 3.900.000 ügyvédi munkadíjat nagymértékben eltúlzottnak tartotta, álláspontja szerint az ügyvédi munkadíj összegét legfeljebb bruttó 1.000.000 forint összegben lehet megállapítani.

Beavatkozó fellebbezése

[81] A beavatkozó a fellebbezésében az elsőfokú ítélet megváltoztatását kérte. A fellebbezési kérelme megegyezett az alperes fellebbezési kérelmével a gondozási többletköltség jogcímén, és járadék jogcímén, a gyógyszer- és vitamin többletköltség és járadék jogcímén, a háztartási és házkörüli kisegítő többletköltség és járadék jogcímén, a közlekedési és kísérő többletköltség és járadék jogcímén, az orvosi kezelés jogcímén, a rehabilitációs többletköltség és járadék jogcímén, továbbá a sérelemdíj jogcímén előterjesztett fellebbezésével.

[82] A beavatkozó a fellebbezésében kérte az elsőfokú ítélet jövedelempótló járadék megállapításának megváltoztatását akként, hogy az alperest a megállapított jövedelempótló járadéknak, a felperes által az öregségi nyugdíjkorhatár elérésének időpontjáig kötelezze.

[83] A beavatkozó az ügyvédi munkadíj 1.000.000 forintban történő megállapítására terjesztett elő kérelmet. A perköltség, a szakértői díj, az eljárási illeték, illetve az ügyvédi munkadíj pernyertesség – pervesztesség arányában történő megállapítását, továbbá a felperes kötelezését másodfokú perköltség megfizetésére.

[84] A beavatkozó előadta, hogy a perben beszerzett adatok alapján megállapítható volt, hogy a felperes már 2003-tól szenvedett gerincbántalmak miatt, már a perbeli balesetet megelőzően is fennállt a végtagok zsibbadása, a mozgáskorlátozottság, valamint egyéb több sorszerű megbetegedése is volt, továbbá az egyesített orvosszakértői vélemény szerint a felperesnél a korábbi sérüléseiből és a természetes korokú betegségei miatt már kialakult alkalmazkodási zavar is. Az egyesített szakértői vélemény rögzítette, hogy a korábbi megbetegedések és a perbeli balesetből eredő sérülések a felperes jelenlegi egészségi állapotára gyakorolt hatása 1/3 – 2/3 arányban állapítható meg.

[85] A beavatkozó az elsőfokú eljárás során előterjesztett nyilatkozataiban a szakértői véleményt aggályosnak találta, az elsőfokú bíróság azonban az ítéletében megalapozatlanul és okszerűtlenül mérlegelve, teljes mértékben figyelmen kívül hagyta a felperes sorsszerű megbetegedéseit és valamennyi jogcím tekintetében teljeskörű helytállásra kötelezte az alperest. Megalapozatlan az elsőfokú bíróság jogi álláspontja, miszerint a keresetvesztés mellett, valamennyi jogcímén érvényesített vagyoni igény vonatkozásában mellőzni indokolt a baleset előtti egészségi állapot figyelembevételét. Tényként volt megállapítható az is, hogy a felperes baleset előtti, attól független sorsszerű megbetegedései olyan mozgásszervi eredetűek voltak, mely állapotot a bekövetkezett baleset rontott. Az elsőfokú bíróságnak alkalmazni kellett volna az 1/2018. (VI.25.) KMK vélemény I.3. pontjában foglaltakat. A kárviselés arányát a természetes kórokú és a munkahelyi eredetű egészségkárosodás egymáshoz viszonyított aránya szerint kell meghatározni.

[86] A fentiek alapján valamennyi jogcímén előterjesztett igény vonatkozásában az orvosszakértői véleményben megállapított arányt kérte meghatározni a marasztalási összeg megállapításánál.

[87] A keresetvesztés jogcímén előterjesztett felperesi igény vonatkozásában az elsőfokú bíróság véghatáridő nélkül kötelezte az alperest járadék megfizetésére, mely megállapítás indokolatlannak és megalapozatlannak tartott. Orvosi dokumentumokkal és orvosszakértői véleményekkel volt igazolt a felperes mozgásszervi eredetű, sorsszerű megbetegedéseinek baleset előtti fennállása. Ebből eredően és figyelemmel a felperes által betöltött buszvezetői munkakörre, megalapozottan valószínűsíthető, hogy az idő előrehaladtával a felperes állapotában olyan romlás következett volna be, amely az öregségi nyugdíjkorhatár betöltését követően azt eredményezte volna, hogy a felperes nyugdíjasként buszvezetői munkakörét már nem töltötte volna be. Ezzel összefüggésbe utalt a bírói gyakorlatra, miszerint a nyugdíjkorhatár elérését nem tekinti a jövedelempótló járadék fizetés véghatáridejének, ha nincs kétséget kizáró bizonyíték arra, hogy az adott élethelyzetben a károsult nem fog tovább dolgozni (Kúria Pfv.III.20.279/2009/4.). A nyugdíjkorhatár elérése

abban az esetben jelenti a jövedelempótló járulékfizetési kötelezettség végső időpontját, ha már előre lehet számolni azzal, hogy az a jövedelemszerző tevékenység megszűnését eredményezi.

[88] Tekintettel a felperes perben igazolt mozgásszervi eredetű sorsszerű megbetegedéseire, a beavatkozó álláspontja szerint valószínűsíthető, hogy a felperes az általános öregségi nyugdíjkorhatár betöltése után a buszvezetői munkáját nem folytatta volna. E körben utalt a szakértői vélemény megállapításaira, mely szerint volt esélye annak, hogy a perbeli balesettől függetlenül, a természetes kórokú megbetegedésekre tekintettel, a keresőképtelen állapot a felperesnél a nyugdíjkorhatár betöltése előtt megvalósuljon.

[89] A sérelemdíj vonatkozásában hivatkozott arra, hogy az elsőfokú bíróság figyelmen kívül hagyta azt a tényt, hogy a felperesnek a baleset előtt olyan jellegű sorszerű megbetegedései voltak, amelyek az idő előrehaladtával, a mindennapi élet szintjén panaszokat okoztak volna a felperes számára, függetlenül a perbeli baleset elszenvedésének tényétől. Orvosi iratokkal igazolt volt, hogy a sorszerű megbetegedések indokolták a felperes részére a különböző rehabilitációs kezelések igénybevételét, nyilván, ha a felperesnek nem lettek volna panaszai, akkor ezeknek a kezeléseknak a szükségessége sem állt volna fenn.

[90] Az elsőfokú bíróság a sérelemdíj összegének megállapítása során a balesetkori ár- és értékviszonyokat és a sérelemdíj összegét eltúlzott mértékben állapította meg. Nem vette figyelembe az elsőfokú bíróság a mérlegelés során azt a tényt sem, hogy az élet minőségének romlásához maga a felperes is hozzájárult azzal, hogy pszichológus, pszichiáter segítségét nem vette figyelembe, annak ellenére, hogy alkalmanként gyógyszerrel tablettát szedését szükségesnek tartotta.

[91] Az elsőfokú bíróság ítélete megalapozatlan a pernyertesség és pervesztesség arányának megállapítása során is, jogszabálysértő módon alkalmazta a Pp. 83.§ (3) bekezdésében foglaltakat. A jogalkotó szándéka kifejezetten arra irányult, hogy a mérlegelés útján elbírálgatható kártérítési igények esetén, ne essen az igényérvényesítő fél terhére, amennyiben igényét magasabb összegben jelöli meg ahhoz képest, mint amit az eljáró bíróság a mérlegelés útján megállapít. A perbeli esetben az egyes jogcímek vonatkozásában azonban a felperes olyan túlzó, életszerűtlen igényeket terjesztett elő, melyre az elsőfokú bíróság is felhívta a felperes figyelmét és rámutatott arra, hogy igényeinek óraszámát olyan túlzott mértékben kívánta érvényesíteni az alperessel szemben, amely nyilvánvalóan megalapozott nem lehetett.

[92] A fentiek alapján a feleket terhelő perköltséget a tényleges pernyertesség – pervesztesség arányában kérte megállapítani.

[93] A felperes részére megállapított ügyvédi munkadíjat jelentős mértékben eltúlzottnak tartotta és annak bruttó 1.000.000 forintra történő leszállítását kérte.

Csatlakozó fellebbezés

[94] Az ítélet ellen a felperes terjesztett elő csatlakozó fellebbezést és kérte az elsőfokú ítélet megváltoztatását a perköltség vonatkozásában és az alperes kötelezését 6.542.700 forintban meghatározni. Hivatkozott a Kúria Pfv.20.887/2023/6. számú precedensképes határozatára. A határozat szerint a fél a perben költségként az általa elfogadott és megfizetni vállalt ügyvédi munkadíj összegét számíthatja fel. A bíróság részére kógens szabály a felszámított ügyvédi költség mérséklésének indokolási kötelezettsége, az aránytalanság vizsgálata az ügyvédi tevékenység és az ügyvédi munkadíj egybevetése.

[95] Ténykérdés az, hogy a felperesi jogi képviselő a Fővárosi Törvényszék felhívásait határidőben és az elvárható szakmai színvonalon teljesítette. A Kúria fent idézett precedensképpen határozata értelmében, amennyiben a jogi képviselő a periratokat szabályszerűen előterjesztette – nem mellékesen az elsőfokú bíróság által ítéletében rögzített, a bíróság felhívásainak megfelelően – munkadíja őt megilleti.

[96] Jogszabálysértő a törvényszék által, a felperesi konzultációra fordított 48 órányi munkadíjnak 18 órányi munkadíjra vonatkozó mérsékelése. E körben az elsőfokú ítélet konkrétumot nem is tartalmaz. Az elsőfokú bíróság nem tárta fel azt, hogy miért tartotta indokolatlannak a felperes által felszámított időtartamot és miért éppen 18 órát tartott elfogadhatónak. Hangsúlyozta, hogy egy több, mint 4 évig tartó peres eljárás volt folyamatban az elsőfokon, amelynek során számtalan beadvány keletkezett mindhárom fél részéről, illetve 2-3 havonta tárgyalásra is sor került. A beadványok tartalmáról, valamint a tárgyaláson történekről a felperesnek és a felperesi jogi képviselőnek alapvető érdeke volt egyeztetniük minden alkalommal annak érdekében, hogy közös erőfeszítésük sikerrel járjon. A felperesi álláspont szerint még igen mértéktartó is az erre előterjesztett 48 órányi (azaz a 4 éves peres eljárásra vetített havi 1 órányi) munkadíj.

[97] A fentiek alapján kérte az elsőfokú ítélet megváltoztatását, a perköltség tekintetében és annak meghatározását 6.542.700 forintban.

Fellebbezési ellenkérelem

[98] A felperes a fellebbezési ellenkérelmében kérte az alperes fellebbezésének elutasítását és az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyását, valamint a perköltségben való marasztalást.

[99] Álláspontja szerint az alperes által fellebbezéssel támadott határozat a jogszabályoknak megfelel (érdemben helyes), nem történt olyan eljárási szabálysértés sem, ami az ügy érdemi elbírálására kihatással lett volna.

[100] Ténykérdés, hogy a balesetét az alperes által biztosított munkavégzési eszköz rossz állapota okozta, mivel a busz, amit vezetett nemes egyszerűséggel „szétesett” alatta.

Álláspontja szerint az igénye túlnyomó részben alaposnak bizonyult. A perbeli baleset gyakorlatilag tönkretette mind fizikailag, mind lelkileg, mind anyagilag.

[101] Alaptalannak tartotta az alperesi hivatkozást az 1/3 – 2/3 összegészségkárosodás vonatkozásában. Előadta, hogy az alperesnél rendszeresen üzemorvosi vizsgálaton vett részt, ahol minden esetben alkalmasnak találták a munkavégzésre. A perben meghallgatott tanúk is előadták, hogy a baleset előtt boldog, aktív életet élt. Bizonyította az eljárásban, hogy a baleset előtt már fennállt egészségügyi problémái, minimális akadályoztatottsággal jártak, életminősége teljes megromlása a perbeli baleset következménye. Hivatkozott továbbá az 1/2018. (VI.25.) KMK vélemény I.4. pontjára is, mely szerint, ha a munkavállaló egészségi állapota, fogyatékosága, szervezetének valamely sajátossága vagy adottsága nem okozott jövedelemcsökkenést és a jövedelemcsökkenésben mutatkozó kár a munkaviszonyával összefüggésben következett be, a munkáltató a teljes kárért felel.

[102] Álláspontja szerint ezen meghatározást nemcsak a szűkebben értelmezett jövedelemcsökkenésre kell vonatkoztatni, hanem minden egyéb kárra is, ami őt a baleseti sérülésével összefüggésben ért és ér a mai napig. Bizonyított tény, hogy a baleset előtt gyakorlatilag teljes életet élt, dolgozott, kivette a részét a házimunkából, a szabadidejét aktívan töltötte.

[103] Téves az az alperesi álláspont, miszerint mivel a baleset előtt nem volt teljesen egészséges, ezért a felperesnek kellene viselnie a baleset jelentette károk bármely részét. Előadta, hogy a vétkes közrehatásról szó sem lehetett az esetében, az ún. thin-skull doktrína pedig akként fogalmaz, hogy „az ún. személyi károk (egészség, testiépség, élet) esetén az előreláthatóságnak csupán a kár típusára, fajtájára kell kiterjednie. Ez a méltányos gyakorlat a károsult rejtett (előre meg nem ismerhető, nem látható) sajátosságából, érzékenységből indul ki. Személyi károk esetén tehát az ítélezési gyakorlat szerint– amint ez az MK30. számú állásfoglalás indokolásában is megjelent –, az előreláthatóságnak a kár nagyságrendjére nem kell kiterjednie („thin-skull”) vékony koponyacsont (doktrína).

[104] Előadta, hogy az alperes fejtegetése a sorszerű megbetegedések kapcsán egy bizonyítatlan feltevés. A munkahelyi balesetet tette tönkre, rokkantnyugdíjba kényszerítette.

[105] Előadta, hogy a kárenyhítési kötelezettségének eleget tett. A baleset bekövetkeztének pillanatában valóban erős fájdalmat érzett, de az hamar, percekben belül csillapodott, így tevékenyen részt tudott venni a baleset okának kivizsgálásában is. Csak a munkaideje végéhez közeledve, éjfél körül kezdett erősebb fájdalmat és zibbadást érezni, melyre tekintettel keresete fel a kórházl ügyeletét. Így a kárenyhítési kötelezettségének teljeskörűen eleget tett.

[106] Az alperesi hivatkozás alaptalanságát egyébként a perben beszerzett igazságügyi szakértői vélemény is alátámasztotta. A szakértő nyilatkozott arról is, hogy a felperes a jelen állapotában más szakma elsajátítására (testi, fizikai és pszichés állapota miatt) nem képes, állandósult fájdalmai oly mértékben korlátozzák testileg és pszichésen, hogy nem rehabilitálható, ezáltal nincs olyan munkakör, amely jelen állapotában nehézségek nélkül el tudna látni.

[107] Pernyertesség-pervesztesség arányával kapcsolatban előadta, hogy az elsőfokú bíróság mérlegelése nem volt téves és okszerűtlen.

[108] Az ügyvédi munkadíj vonatkozásában megalapozatlannak tartotta az alperes fellebbezését. A megbízási szerződését már a keresetleveléhez csatolta és az így kikötött munkadíj az irányadó.

Csatlakozó fellebbezési ellenkérelmek

[109] Az alperes és a beavatkozó is csatlakozó fellebbezési ellenkérelmében a felperes csatlakozó fellebbezésének elutasítását és a felperes perköltségben való megfizetésére kötelezését kérte.

[110] Előadták, hogy már a fellebbezésükben is kérték az ügyvédi munkadíj leszállítását 3.900.000 forintról, bruttó 1.000.000 forintra, mivel az ítéletben rögzített összeg nem állt arányban az elvégzett ügyvédi tevékenységgel. A felperes részéről a keresetlevél előkészítése és benyújtása kapcsán 20 munkaóra külön felszámításra került, mindösszesen bruttó 762.000 forint ellenértékben, melyet nagymértékben eltúlzottnak tartottak. A fellebbezésükben írtaknak megfelelően a felperesnek több esetben azért kellett újabb és újabb beadványt készítenie, mert alaptalan igényeket kívánt a perben érvényesíteni, vagy az általa csatolt bizonyítékok átláthatatlanok voltak, pl. olyan költségeket is érvényesíteni kívánt, ami nem nála vagy nem a perbeli balesettel összefüggésben keletkeztek (többek között családtagjainak uszoda-strandbelépője).

[111] Hivatkoztak arra, hogy újabb beadványok előkészítésének szükségessége nem merült volna fel, ha a felperes a tényleges körülményekkel egyező adatokat tartalmazó beadványokat terjesztett volna elő átlátható formában. Nem fogadták el a felperes előadását, miszerint a beadványokat az elsőfokú bíróság felhívásainak megfelelő határidőben és az elvárható szakmai színvonalon teljesítette. E körben hivatkoztak az 5.M.71.337/2020/10. számú végzésre, továbbá az elsőfokú bíróság eredeti 6. sorszámú végzésére, illetve a 19. sorszámú végzésére, amelyek tartalma szerint a felperes nyilatkozatai hiányosak voltak. A felperes a bírósági felhívásoknak határidőben és a felhívásban előírt tartalommal nem tett eleget, így nagyban hozzájárult a saját és az alperes perköltségének növeléséhez.

[112] A fentiekben túl jelezték, hogy a peres eljárás 2020. során egy ízben szünetelt, illetve több alkalommal – alperes legalább 6 ilyen alkalmat számolt – érdemi tárgyalás tartására nem került sor, a tárgyalás igen rövid idő alatt lezárult, mely az ügyvédi munkadíj meghatározása során relevanciával bír.

A másodfokú bíróság döntése és jogi indokai

[113] Az alperes és a beavatkozó fellebbezése megalapozatlan, a felperes csatlakozó fellebbezése nagyobb részben megalapozott.

[114] A másodfokú bíróság megállapította, hogy az elsőfokú bíróság a bizonyítási eljárást teljeskörűen lefolytatta, a tényállást helytállóan állapította meg és a per fő tárgya tekintetében a döntésével is egyetértett, ezért a perköltség kivételével az elsőfokú ítéletet a Pp.383.§ (2) bekezdése alapján helybenhagyta, az elsőfokú perköltséget a Pp. 383. § (2) bekezdése alapján megváltoztatta.

[115] A Pp. 370. § (1) bekezdése szerint a másodfokú bíróság felülbírálati jogkörét a (2) – (4) bekezdésben foglalt eltéréssel – az erre irányuló fellebbezési kérelemre, csatlakozó fellebbezésre, ellenkérelemre, azok korlátai között gyakorolja. Ilyen korlátnak minősülnek a 371.§ (1) bekezdés a) – d) pontjában megjelölt tartalmi követelmények körében előadottak.

A másodfokú bíróság a fellebbezések és a csatlakozó fellebbezés kapcsán az alábbiakra mutat rá.

A munka törvénykönyvéről szóló 2012.évi I. törvény (a továbbiakban: Mt.) 166. § (1) bekezdése szerint a munkáltató köteles megtéríteni a munkavállalónak a munkaviszonnyal összefüggésben okozott kárt.

A (2) bekezdés értelmében mentesül a felelősség alól, ha bizonyítja, hogy

a) a kárt az ellenőrzési körén kívül eső olyan körülmény okozta, amellyel nem kellett számolnia és nem volt elvárható, hogy a károkozó körülmény bekövetkezését elkerülje vagy a kárt elhárítsa, vagy

b) a kárt kizárólag a károsult elháríthatatlan magatartása okozta.

Az Mt.167. § (1) kimondja, hogy a munkáltató a munkavállaló teljes kárát köteles megtéríteni. Nem kell megtéríteni azt a kárt, amellyel kapcsolatban bizonyítja, hogy bekövetkezése a károkozás idején nem volt előre látható.

A (2) bekezdés szerint nem kell megtéríteni a kárnak azt a részét, amelyet a munkavállaló vétkes magatartása okozott, vagy amely abból származott, hogy a munkavállaló kárenyhítési kötelezettségének nem tett eleget.

Vagyoni károk

[116] Az alperes és a beavatkozó a fellebbezésében hivatkozott az 1/2018. (VI.25.) KMK véleményre, melynek 3. pontja szerint a természetes kórokú és ezzel együtt munkahelyi eredetű egészségkárosodás esetén, a bíróságnak a kártérítési felelősség jogalapjára a

munkaviszonnyal összefüggésre vonatkozóan, arról kell állást foglalnia, hogy a munkáltató kártérítési felelőssége a teljes kár helyett annak hányad részére áll fenn. A kárviselés arányát a természetes kórokú és a munkahelyi eredetű egészségkárosodás egymáshoz viszonyított aránya szerint kell meghatározni.

[117] Az elsőfokú bíróság azonban az alperes felelősségét teljeskörűen, 100 %-ban állapította meg, mellyel a másodfokú bíróság is egyetértett.

[118] A fent idézett KMK vélemény 4. pontja rögzíti, ha a munkavállaló egészségi állapota, fogyatékosága, szervezetének valamely sajátossága vagy adottsága (a továbbiakban: egészségi állapot) nem okozott jövedelemcsökkentést és a jövedelemcsökkenésben mutatkozó kár a munkaviszonyával összefüggésben következett be, a munkáltató a teljes kárért felel. A KMK vélemény e ponthoz fűzött indokolása szerint, az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXXV. törvény (a továbbiakban: Ebktv.) 2. §-a alapján az Mt. egyenlő bánásmód követelményét előíró 12. §-át e törvényben összhangban kell alkalmazni. Ebből következően a munkáltató munkaviszonyból folyó kártérítési felelőssége elbírálásánál sem lehet hátrányos megkülönböztetést alkalmazni a munkavállaló ismert fogyatékosága, egészségi állapota vagy életkora alapján (Ebktv. 8. § g)h)o) pont.) A munkaviszonnyal összefüggést értékelve, a munkáltató kártérítési felelősségének jogalapját ilyen esetekben a munkavállaló említett adottságaitól függetlenül kell megállapítani. Annak van tehát jelentősége, hogy a sajátos adottságai mellett, a munkavállaló a munkakörét a sérelem bekövetkezése előtt teljeskörűen ellátta; a kára pl. munkabérének csökkenése, a sérelem jogkövetkezménye.

[119] A szakvélemény megállapítása szerint a felperes össz-szervezeti egészségkárosodása 55 %, egészségi állapota 45 %. Az össz-szervezeti egészségkárosodás döntően mozgásszervi eredetű rész-egészségkárosodás (50 %) és kisebb mértékben pszichés eredetű rész-egészségkárosodás (10%). A szakvélemény megállapítása szerint „mindkét rész-egészségkárosodáson belül, a korábbi sérülésekből eredő természetesokú (un. sorszerű) kórállapotokból eredetű okokra visszavezethető egészségkárosodás és a perbeli balesetből eredő rész-egészségkárosodás 1/3-2/3 arányban bontható meg szakértői szempontból, ami a 7/2012. (II.14.) NEFMI rendelet elveinek figyelembevételével 37 %-nak adódik, vagyis a felperes balesetből adódó egészségkárosodása (BMKCS) túlnyomórészt a perbeli balesettel okozati összefüggésben állapítható meg”.

[120] A másodfokú bíróság álláspontja szerint az elsőfokú bíróság teljeskörűen és megfelelően értékelte a szakértői véleményeket, a tanúvallomásokat és az okiratokat, és helytállóan jutott arra a következtetésre, hogy a perbeli baleset következményeként nehezült el a felperes élete. A felperes a perbeli balesetet megelőzően, annak ellenére, hogy voltak gerincműtétjei, a munkaképességét, életminőségét nem befolyásolták. Az egészségi állapotával, mozgásával nem volt gond, nem volt korlátozott, nem szorult gondozásra, orvosi rehabilitációra, gyógyszerekre és vitaminokra, segítette a házasársát a háztartási és házkörűli munkákban, a tömegközlekedést rendszeresen használta. A perbeli baleset következménye életvitelének radikális megváltozása, az, hogy mozgáskorlátozottá vált, gondozásra, rehabilitációra, gyógyszerek, vitaminok szedésére szorul, a házasársának házkörűli munkáiban már csak korlátozottan tud segítséget nyújtani, tömegközlekedést korlátozottan tud igénybe venni.

[121] A Kúria a munkáltató egészségkárosodásért fennálló kártérítési felelősségének egyes kérdéseiről szóló összefoglaló véleményében rögzítette, hogy önmagában a részoki összefüggés megállapítása nem zárja ki, hogy a munkáltató felelőssége a teljes kártért fennálljon (MK30. számú állásfoglalás). Az egészségkárosodás tényleges mértéke figyelembevétele nélkül az un. professzionális teljes munkaképesség elvesztése esetén a joggyakorlat elemző csoport álláspontja szerint a munkáltató kártérítési felelőssége teljes mértékű, azonban vizsgálandó a kárenyhítési kötelezettség teljesítése.

[122] Az MK30. számú állásfoglalás kimondja, ha a munkavállaló egészségi állapota, testi fogyatkozása, szervezeti adottsága nem okozott keresetveszteséggel járó munkaképesség csökkenést és a munkavállaló keresetvesztessége, életének testi épségének, egészségének a munkaviszonyával összefüggésben történt megsértése folytán következett be, a munkáltató az említett sérelemből származó munkaképesség csökkenés százalékos mértékétől függetlenül az Mt. 17. §-a alapján a teljes kárért felel. A Kúria Pfv.III.20.168/2020/5. számú határozatában rögzítette, hogy a természetes kórokú megbetegedést nem lehet figyelembe venni, ha a káresemény következtében súlyosbodott annyira, hogy mellette már nem tudja a károsodott személy azt az életvitelt folytatni, mint korábban. A másodfokú bíróság álláspontja szerint fent ismertetett KMK vélemény és bírói gyakorlat alapján, nemcsak a szűkebben értelmezett jövedelemcsökkentést kell megállapítani, hanem az alperes teljes felelősségét minden egyéb kár kapcsán, amelyek a baleseti sérelemmel összefüggésben következtek be. Nem vitatott tény, hogy a felperes a baleset előtt gyakorlatilag teljes életet élt, dolgozott, amelyre már nem képes. A felperes a fellebbezési ellenkérelmében hivatkozott arra, hogy esetében a vétkes közrehatásról, azaz un. thin-skull doktrínáról nem lehet szó, amellyel a másodfokú bíróság is egyetértett.

[123] Megalapozatlan az alperes és a beavatkozó fellebbezési kérelme a felperes kárenyhítési kötelezettségének megsértése kapcsán is. A felperes a baleset bekövetkeztében valóban erős fájdalmat érzett, amely a későbbiekben csillapodott, de a munkaidő végén haladéktalanul felkereste a kórházl ügyeletét, azaz maximálisan eleget tett a kárenyhítési kötelezettségének. A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság álláspontjával teljeskörűen egyetértett, ezért annak szükségtelen megismétlése nélkül, az ítélet e részét a Pp. 386.§ (4) bekezdése alapján, helyes indokai alapján hagyta helyben.

[124] A másodfokú bíróság megítélése szerint, megalapozatlan a beavatkozó fellebbezési kérelme, miszerint a keresetvesztési járadék megfizetésére a nyugdíjkorhatár eléréséig kötelezze az alperest.

[125] A Pp. 44.§ (5) bekezdése kimondja, hogy a beavatkozó – az egyezséget, az elismerést és a jogról való lemondást kivéve – minden cselekményre jogosult, amelyet az általa támogatott fél megtehet, cselekményeinek azonban csak annyiban van hatálya, amennyiben a fél a cselekményt elmulasztja, illetve amennyiben a beavatkozó cselekményei a fél cselekményeivel nem állnak ellentétben. Ha a perben hozott ítélet anyagi jogerőhatása jogszabály alapján a beavatkozónak az ellenféllel szemben fennálló jogviszonyára is kiterjed, a beavatkozó cselekményei akkor is hatályosak, ha azok az általa támogatott fél cselekményeivel ellentétben állnak; az ilyen ellentétes cselekmények befolyását az ügy eldöntésére a bíróság a per egyéb adatait is figyelembe véve bírálja el.

[126] Jelen esetben az beavatkozó1. beavatkozó nem volt önálló beavatkozó, a fellebbezése viszont ellentétben áll az alperes fellebbezésével. Az alperes a fellebbezésében kifejezetten úgy nyilatkozott, hogy a sérelemdíj, valamint jövedelemveszteségre alapított kárigények kivételével a kármegosztást alkalmazni kell. Az alperes nem terjesztett elő fellebbezést a keresetveszteségi járadék jogcímén megállapított ítéleti rendelkezésnek azon része ellen, hogy az alperest véghatáridő nélkül kötelezte a bíróság jövedelempótló kártérítés jogcímén bruttó 281.192 forint megfizetésére. A fentiek alapján a másodfokú bíróság érdemben nem vizsgálta a beavatkozó ezen fellebbezési kérelmét.

Sérelemdíj

[127] A másodfokú bíróság az elsőfokú ítéletet a sérelemdíj vonatkozásában a Pp. 386.§ (4) bekezdése alapján, szintén a helyes indokai alapján hagyta helyben. A másodfokú bíróság a sérelemdíj kapcsán az alábbiakat emeli ki. Az alperes csak hivatkozott arra, hogy a felperes nem vált munkaképtelenné, lenne olyan munkakör, amit egészségkárosodása mellett, arra figyelemmel betölthetne, de ezen előadását nem bizonyította. Ezzel szemben a szakértő a meghallgatása során, a munkaköri alkalmatlanság vonatkozásában előadta, hogy a baleset miatt bekövetkezett nyaki és lágyéki gerincsérülés iszonyatos fájdalommal jár, a felperes emiatt nem tud dolgozni. A későbbiekben is úgy nyilatkozott a szakértő, hogy a balesetből kifolyólag a felperes nyakán és derekán szegmentális instabilitási zavar alakult ki. A gyakorlatban ez azt jelenti, hogy a felperes nyakán és a derekán a csigolyák éppenhogy mozognak, ha pedig mozognak, akkor erős fájdalmai vannak a felperesnek. A felperes a perbeli baleset kapcsán folyamatosan munkaképtelen volt, a szakmáját jelenleg és jövőben folytatni nem tudja. A jelen állapotában más szakma elsajátítására nem képes, állandósult fájdalmai oly mértékben korlátozzák testileg és pszichésen, hogy nem rehabilitálható, ezáltal nincs olyan munkakör, melyet jelenlegi állapotában nehézségek nélkül el tudná látni.

[128] A másodfokú bíróság álláspontja szerint megalapozatlan az alperesnek és a beavatkozónak azon hivatkozása, hogy az életminősége romlásához maga a felperes is hozzájárult, mivel pszichológus, pszichiáter segítségét nem vette figyelembe, annak ellenére, hogy nyilatkozata szerint alkalmanként gyógyszer1 tablettát szedését szükségesnek tartotta.

[129] szakértő5 szakértő nyilatkozata szerint: „Ahogy már korábban említettem az alexitímia lényege abban foglalható össze, hogy nem tartja a beteg magát pszichésen betegnek. A felperes esetében is erről van szó, a felperes nem tartotta pszichésen betegnek, holott mégis annak minősül. Ehelyett a felperes a testi betegségeire, tehát a szomatikus tünetekre koncentrált. A férfiaknál eleve gyakoribb jelenség, hogy pszichiáterhez, pszichológushoz sokkal nehezebben mennek el, mint a nők.”.

[130] A másodfokú bíróság álláspontja szerint az a körülmény, hogy a felperes alkalmanként, azaz nem napi rendszerességgel szedett gyógyszer1 tablettát, a szakértő véleményében foglaltakat nem rontja le, azt a felperes terhére nem lehet értékelni.

[131] Az elsőfokú bíróság által megállapított sérelemdíj alapját a perben meghallgatott tanúk nyilatkozatai is alátámasztották. Az elsőfokú bíróság pedig a tanúk nyilatkozatát és az okirati

bizonyítékokat, a szakvéleményt helytállóan mérlegelte a sérelemdíj megállapítása kapcsán, mellyel a másodfokú bíróság is egyetértett.

Perköltség

[132] Az elsőfokú bíróság a pernyertesség-pervesztesség arányát a felperesre kedvezően, 77 %-ban állapította meg. Azonban az elsőfokú bíróság álláspontja a Pp. 83.§ (3) bekezdésének alkalmazása kapcsán nem helytálló. A Pp. 83.§ (1) bekezdése szerint a törvény eltérő rendelkezése hiányában a pernyertes fél perköltségét a pervesztes fél téríti meg. A (2) bekezdés szerint részleges pernyertesség esetén a fél az ellenfél perköltségét a pervesztessége arányában téríti meg. Ha pernyertesség és a pervesztesség aránya közötti különbség, valamint a fél és az ellenfél javára meghatározott költségek összege közötti különbség nem jelentős, egyik fél sem köteles a perköltség viselésére. A (3) bekezdés szerint a (2) bekezdésben foglaltak alkalmazását mellőzni lehet, ha a per kártérítés vagy egyéb olyan követelés iránt folyik, amelynek összecszerű megítélése bírói mérlegeléstől függ és a bíróság a követelt összegnél kevesebbet ítélt ugyan meg, de a követelt összeg nem tekinthető nyilvánvalóan eltúlzottnak.

[133] A jelen esetben a felperes nemcsak bírói mérlegelésen alapuló követeléseket terjesztett elő (sérelemdíj), hanem vagyoni kártérítési igényeket is, amelynek összege pontosan meghatározható volt. A fentiek alapján a perköltséget a tényleges pernyertesség-pervesztesség alapján kellett megállapítani.

[134] A felperes csatlakozó fellebbezése nagyobb részt megalapozott volt a perköltség kapcsán. A felperes a csatlakozó fellebbezésében helytállóan utalt a Kúria Pfv.20.887/2023/6.számú precedenképes határozatára. A Kúria ezen határozatában rögzítette, hogy az aránytalanság vizsgálata az ügyvéd ténylegesen elvégzett tevékenységének és az ügyvédi munkadíjának az egybevetése. A vizsgálat objektív szempontja, hogy az ügyvéd tényleges perbeli tevékenysége a megbízási szerződésben általa vállalt kötelezettségeknek megfelelt-e. A tárgyalásokon részt vett, a pervitelhez szükséges periratokat elkészítette, határidőket betartotta, azaz ügyfele jogi képviseletét az eljárásjognak megfelelően ellátta. Ezt a tárgyalási jegyzőkönyvek, a beadványok, azaz konkrét periratok bizonyítják. Amennyiben az ügyvéd ezt a feladatát maradéktalanul ellátta, az objektív kritériumoknak megfelelt. A Kúria hangsúlyozta, hogy a bíróságnak a perköltség mérséklése körében végzett aránytalansági vizsgálata az ügyvéd munkájának tartalmi megítélésére nem terjedhet ki. Pernyertesség esetén az elvégzett tényleges tevékenység körében nem mérséklési szempont az ügyvéd munkájának minősítése.

[135] A felperes a csatlakozó fellebbezésében helytállóan érvelt, miszerint a Fővárosi Törvényszék felhívásait határidőben és az elvárható szakmai színvonalon teljesítette. A jogi képviselő által konzultációra fordított 48 órányi munkadíj is megfelel az arányosságnak. A peres eljárás elsőfokon több mint 4 éven át tartott, amelynek során számtalan beadványt keletkezett mindhárom fél részéről, illetve 2-3 havonta tárgyalás tartására is került sor. A beadványok tartalmáról, valamint a tárgyalásról történekről a felperesnek és a felperes jogi képviselőjének egyeztetniük kellett minden alkalommal. Így a 48 órányi, azaz 4 éves peres

eljárásra vetített havi 1 órányi munkadíj megalapozott. A felperes a csatlakozó fellebbezésében 6.452.700 forint megfizetésére kérte kötelezni az alperest. Az elsőfokú eljárás során a felperes 77 %-ban pernyertes lett, ezért 5.222.986 forint elsőfokú perköltségre jogosult.

[136] A pertárgy értéke 40.989.758 forint volt, melynek 77 %-a 31.562.113 forint, melynek 6 %-a 1.893.726 forint. Figyelemmel az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény (Itv.) 39.§ (1) bekezdésére és 42. § (1) bekezdés a) pontjára az elsőfokú bíróság helytállóan kötelezte az alperest 1.500.000 forint eljárási illeték megfizetésére.

Záró rész

[137] Pertárgy értéke a fellebbezés kapcsán 3.513.923 forint volt (1.000.000 forint sérelemdíj, gondozási költség és járadék, $923.935 + 184.180$ forint = 1.108.015 forint, gyógyszer költség és járadék $141.000 + 20.004$ = 161.004 forint, háztartási költség és járadék $430.204 + 92.040$ = 522.244 forint, közlekedési költség és járadék $270.000 + 39.996$ = 309.996 forint, orvosi kezelés 300.000 forint, rehabilitációs költség és járadék $99.330 + 13.334$ = 112.664 forint.)

[138] Az alperes 92 %-ban pervesztes, a felperes 8 %-ban, így a másodfokú bíróság a Pp. 81.§-a alapján kötelezte az alperest másodfokú perköltség megfizetésére, melynek összegét a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003 (VIII.22.) IM rendelet 2. §-a alapján bruttó 419.000 forintban határozott meg.

[139] A másodfokú bíróság az alperest az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény (Itv.) 46.§-a alapján kötelezte 419.000 forint fellebbezési illeték megfizetésére. Tájékoztatja az alperest, hogy az illetéket a Nemzeti Adó- és Vámhivatal 10032000-01070044-09060018. számú illetékbevételi számlájára kell megfizetni. Az illeték megfizetése során közleményként fel kell tüntetni: az Ítéltábla megnevezését, az Ítéltábla határozatának számát és a fizetésre kötelezett adóazonosító számát.

[140] A másodfokú bíróság a fellebbezést a 376.§-a alapján tárgyaláson kívül bírálta el.

[141] Az ítélet elleni fellebbezés lehetőségét a Pp. 365. §-a zárja ki.

Budapest, 2024. október 17.

dr. Vajas Sándor s.k.

dr. Kovács Edit s.k.

dr. Kulicity Mária s.k.

a tanács elnöke

előadó bíró

bíró

